רב"ט צוקרמן יעקב (ישקה)
173186
בן בילה וזרח
נולד ב- 25.2.1916
התגייס לצה"ל ב- 1948
שרת בחטיבה מס' 1
נפל ב- 10.6.1948
בקרב בעין גב.

Scanned with CamScanner

צוקרמן יעקב („ישקה")

בן זרח ובילה. נולד ב־25 בפברואר 1916 בסמולנסק, רוסיה. בילדותו עברה המשפחה ללטביה, לעיר הקטנה ליוואני. היה הבכור במשפחה בת שלושה ילדים. לאחר שגמר חוק לימודיו בבית־הספר העממי שבעיירה ביקש להמשיך את לימודיו בבית־ספר למלאכה, אך הוריו לא הסכימו לכך ושלחוהו לריגה, עיר הבירה, להמשיך שם את לימודיו בסמינריון עברי. בעיירה שררה אוירה אנטישמית מובהקת. יהודיה לא נטו לציונות ונמנעו מלהבליט את יהדותם. אך באחד הימים נוסד בעיירה סניף של „השומר הצעיר". יעקב היה בין מיסדי הסניף ומפעיליו. טרח ואירגן את כל הנוער היהודי שבעיירה. השתתף בכל מחנה־קיץ ובכל כינוס של התנועה ותמיד היה מגיע ברגל למקום הנועד. היה פעיל גם בתנועת הנוער בריגה ואת חיי התנועה חי בכל מאודו. לפני תום לימודיו יצא ב־1933 להכשרה בקיבוץ עירוני בריגה, ושם החל להתבלט בכל מרצו וכשרונותיו. עלה לארץ ב־10 באפריל 1936 והצטרף מיד למיסדי משק עין־גב, על שפת הכנרת המזרחית. היה שם מרכז קבוצת־בנין. כל המשק נבנה על־ידיו ובהדרכתו. אירגן את הקמת המספנה המקומית וגם ניהל אותה. נטל על עצמו את הקמת בית־המרגוע המקומי. ואמנם הוקם לזמן הקבוע מראש. חבר ה„הגנה". כשנותקה הדרך היבשתית לעין־גב — בכביש העובר את צמח — קיבל על עצמו את ריכוז העבודה בהקמת ביצורי המקום ועל אף תנאי־העבודה הפרימיטיביים, באין כלי־עבודה מתאימים, הושלמו הביצורים במועדם ביום 15.5.1948. השתתף בקרב צמח. עם התחלת הקרבות על עין־גב נתמנה מפקד הפל"ם. באחת ההתקפות נפצע מרסיסי פגז ונשלח לבית־החולים בטבריה. לפני שהחלים, בעוד הוא צולע על רגלו, חזר להגנת המקום ולתיקוני ביצורים. בחיי המשק התגלה בכל שיעור קומתו, במרצו הרב, בהתלהבותו, במסירותו ובכשרונו הארגוני. „אם כזה לנו", התברכו בו החברים, „יפרח כאן משק גדול". בזמן הקרבות אמר: „חדר־האוכל נפגע — נקימו מחדש. העיקר — לשמור על האנשים, שאם הם יחיו — גם המשק יקום".

ב־10.6.1948 מיהר בראש כיתה לעמדה שהותקפה קשה, ובקפצו מעל תעלת־המעבר פגע כדור בבטנו, נאחז במעבר וקרא: „תעברו, הצילו את המצב!" מיד פגע כדור שני בגבו, ולפני שהיתה אפשרות להגיש לו עזרה, נפל בהגנת עין־גב. היה קבור בטבריה. אחר־כך הועבר לעין־גב. הניח אחריו אשה ושתי בנות.

Scanned with CamScanner

מפת אתרי הקרבות
של חטיבת גולני

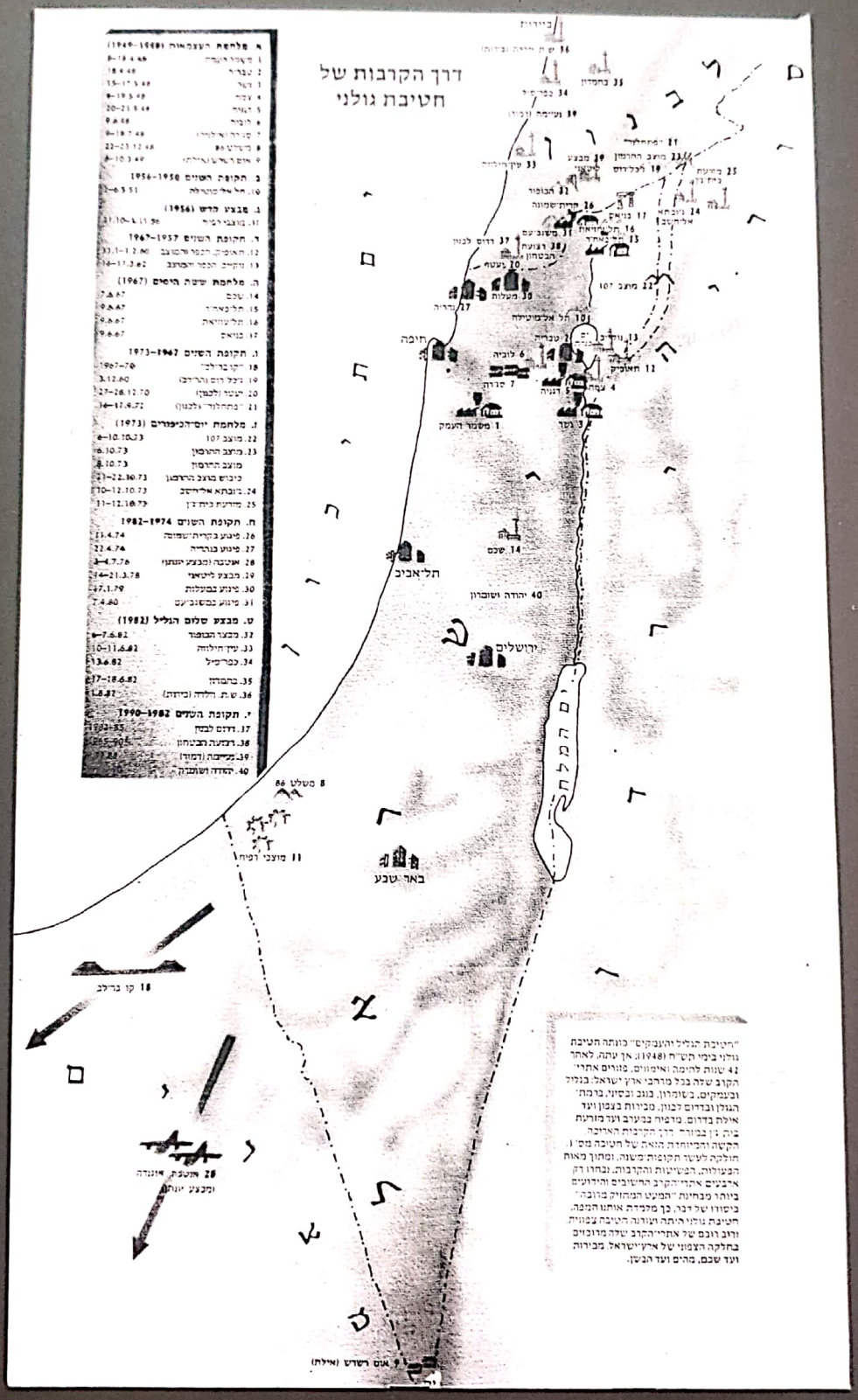

"חטיבת הגליל והנגקים" כונתה חטיבת גולני בימי תש"ח (1948). אך עתה, לאחר 42 שנות לחימה ואימונים, סורים אתרי הקרב שלה בכל מרחבי ארץ ישראל: בגליל ובנגקים, בשומרון, בנגב ובסיני, ברמת הגולן ובדרום לבנון, מביות בצפון ועד אילת בדרום, מרפיח בערב ועד מזרעת בית גן בבורר. דרך הקרבות הארוכה, הקשה והייחודית הזאת של חטיבה מס' 1, חולקה לעשר תקופות־משנה, ומתוך מאות הנעדרות, הפציעות והקרבות, נבחרו רק אלבנים אתרי הקרב הראשונים והידועים ביותר מבחינת "המיצג המוחוש בהובה" ביסודו של דבר. כך מלכדת אותנו המפה, חטיבת גולני היתה ועודנה חטיבה עממית. זרוע רוכם של אתרי הקרב שלה מרוכזים בחלקה הצפוני של ארץ־ישראל: מבירות ועד שכם, מהים ועד הכרן.

Scanned with CamScanner

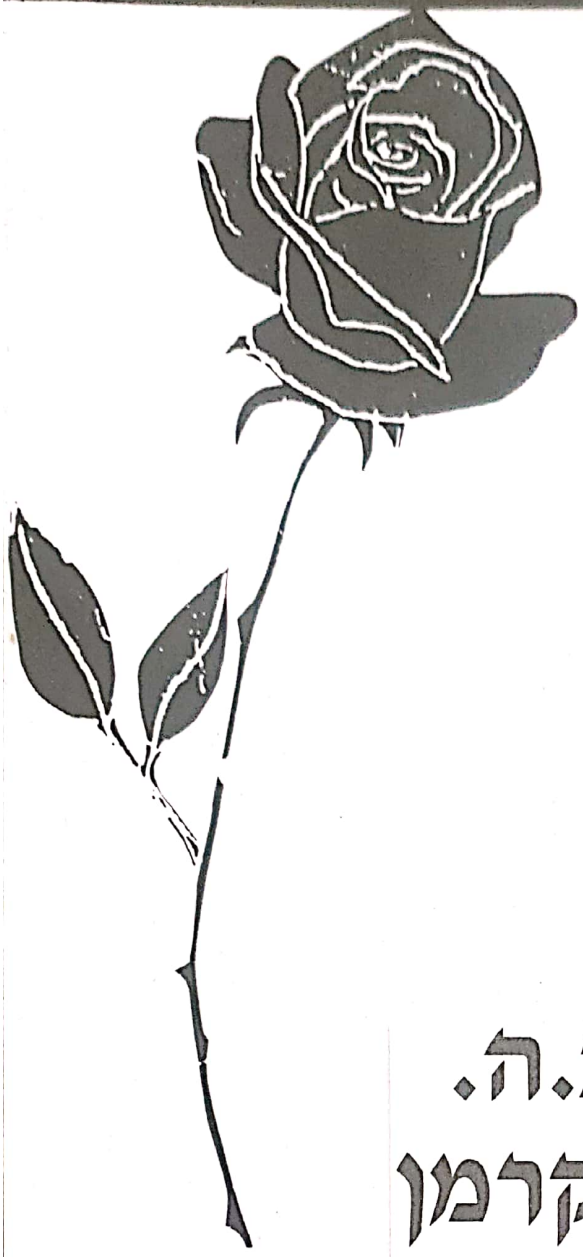

ת.נ.צ.ב.ה.
יעקב צוקרמן
1916-1948

...אך נבחר את כולם
את יפה הבלורית והתואר
כי רוח שבטאת. לעולם
לא תיתן את לבנו לשכוח.
אהבה מקדשת כדם
את תשובו כינו לפרוח.

חיים גורי.

Scanned with CamScanner

כותבים לזכרו

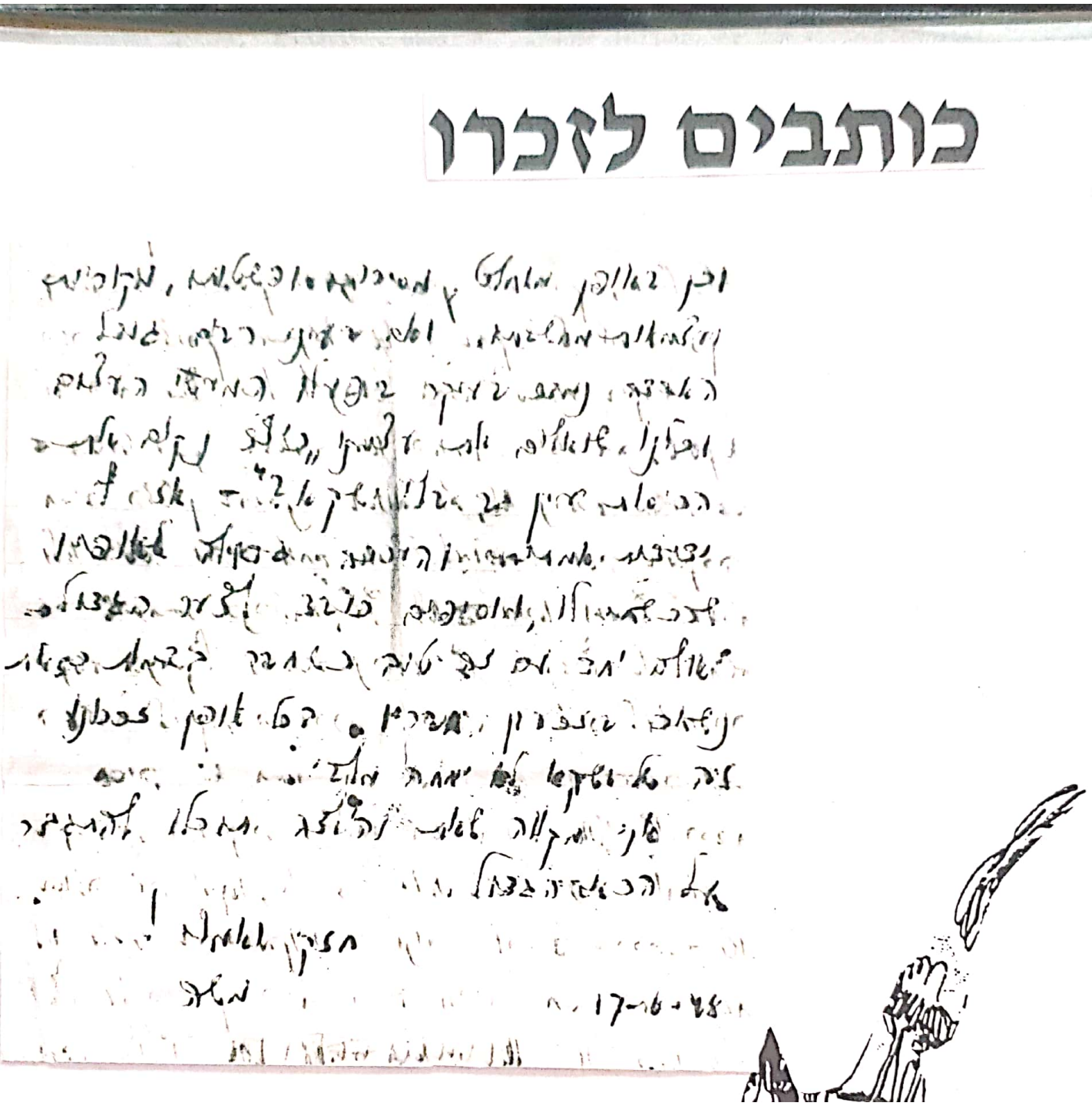

Scanned with CamScanner

אמו לך - אמה!

[illegible] לא
היה [illegible] לא [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

אופטימי, רב, פעיל ומלא אמונה ובטחון לקראת העתיד - כפי
היה ישקא כל אותם הימים הקשים ועד יומו האחרון. הפשעים האחרים והמעוללות
הנוראות בכל ואבל כלם. ומי שיודע אם, שמיעל של ישקא כבר פעמים רבות כבדו
באזני של האוים ולכן פוקא לו.

.... היה גם לם לשני התלות ברה שונה הראשונה. האוים הקבה הפעים את
התלות בהשקעה הנשנות ותוכרת והנעים היא הוהה עבה ושמחות ולב והשפעות
קבבות מן הבעל עד כה. מן הנפשות הוביאו שנאות הנוגר אוים מוקבב על
כפי הדברים. בשמחות הלבה ובחבה והשקעה התעלמה והלבה. מן המקלט
הוביאו כל הבבבה באנשים ובם כוחות הפלה של הנוגר, שמפקד היה
אבי ישקא, ונשלחה כתשקבורה לקצר בי שעלה היה מיקר הלתל של האוים.
מעורלה הוביאות הראשונות של פעולה ושמה הבבוכה ועל פעמים בה.
הנלשון מבלבל הלו הפסק ובבר ופעים על פעמים נוספים והתבבה לעלות כל
חבר ותבר הוא עבלה מאב. ובאות הבאמן בעבק, מת מבר הלות פעמק על
הפעבות ובוות מבל סוגי הנשק, מבלם לו ישקא בבך לפולבוקס בבאש כוחות
פלה שלבנוגר בשם קבה שמבה מחוילבבלמת של האוים. מלה ביבו לשמוע
את הבקבר ולחבור לפולבוקס ולשבות שם שמה קלה. בבבך להחלה מבבה
ומקבות לפולבוקס הנבבר, על יב המבבר הפחות, נפלה ישקא בבחו ומחילה
פבר לא מוגנת - ובשאנשו כבר להבוכיב אותו לחלה ולהקנש לו מבבה בשמנה הוא
לא הבשה לאל אחב להחקה על יבו ולאבב מן הקלו ובך נחן לבם הקנבה נמבב:
"להמבבה ומבה, בך להמבבה הלאה לבבות הפולבוקס" לקנש משה את האוים". ומם
הבאה מלאו אחבי הקובות שם מלה בובה לקנשת משה ולקבות לו אבבות ובאות
הבמן נוסה ישקא בנוחות מחו לבבוב לחקלט - ובבבך מבבה, מן הבחלה לחקלט, שבב הים
באות הבמבב הנחות, מבר בו בבוב הבות. ובאות המקום הוביא את נשמו.
- ובל מבי הבבחב בשלם מן הקבבר כי בך הוביאו שישקא מבבר לא קבה ובשמבוב
מן לא הב ובבאו לבביאו לחקלט מבבאו אותו בבב הלו בות חיים.
- ומבינן בך מבלחשים של הבאמן שקבב, כי אלב אחב לא מבינב ולא כובה להאמין
שבולה לבבות מבות אחב. והשמבבה על נבולות של ישקא הוא בבב בבחובות ובבה
ובבאות, אך בכל מבות מבכה בלה לבבב ולהמשים בבבבבה הבבה והבמבבות הבמה.
בבחמן... שמות ישקא הבאופטימי, הנשמר מבב ומבלב, הבלא אמונה

על ישקא ז"ל מתוך מכתב של הרבה

.... אנחנו לבדלות כאן קיים שבלטו לדעתי ושנשארו. יחוך בצבעוני מכל אותה
תקופה הפסטרלית - ישנה בדידות עקבית וכואב בגלל התבכיות שמאוד בחיבתם
ניתן לי הזכות לראות לשמוע את הקונצרטים של ישקא ז"ל - ואלך לשתות אתו
ולדבר על הנושאים שבסרטים והרשקו אלי את כל אבד מאליהם; אחרי שהיו מבוא חלום
לאחר שנפגש בשדות הבראשונה, ומים מפשר אחרי ה"לא לאו" הידוע. והוא אלי אל
הלב וכרם החלום לאחרי מפגשיו, בגלל אל חבושה והוא מתקשה אל בהלוכה, אך בקבלה
ישקא לא הסכים להישאר אל. אין יכול הוא לשאת בשקט הקבריה ולחשב על עצמו
ועל הבראתו לשמוע ואלך לראות מבחוץ את ההפקעות וההבעטות מן האור, השאור
ומיתים עקובלים כאלה?" כל ההפכות של התבכים, להיאבד אל כמה ומים הקבריה,
לא הבוחלי ולא מנגלי מישקא לשבר הבותה ולהיאבד את עצמו לבדי הקנה
והשמרה על בותו - משקו שבלך לא קטן עם לו בהקמתו, בבנינו והתפארותו.
ובבות מכבד בחיים עבר לתקלט מצמן. בו כרכו כל השרותים החיוניים. אבל עצמן
הקלט לא מושלם ואין לו כל סיבורים סניטריים עם סיבורים אחרים חסרים.
ובמיבה שישקם, הם פרימיטיביים וקשים מאד. וישקא מיד מבין ורואה את
הסבל וקושים הנגרים מהלוקויים האלה ובו בזמן הוא מתלוט ומבטות לשמור
לאמן לתקן ולבקל את הדבר הנכון. מיד הוא מקיים ומארגן את שתי
הנלשה שלו לחפורות מלאות בוץ. וכל הזבובה נמצאת בעוכר בלילות ואחרי השמירה
כרוך על חשבון השמירה. וישקא לא מנסה והוא שפע מרץ וחכמות לאין קבול,
והחלה מתקדמות ושנה מסבר ומקל ויבו בכל... מה הוא נתן הוראות, ושם
הוא מארגן ובאן הוא מגלה בעצמו ועוד וכו נטיה להרבה סיבורים ושלולים.
והאוכ ולשה לו לבטה בכשר חבוה ושלח אות פקיו ההורסות אחל של עד של שנים.
ובראה אבל כולנו מקבלים הוא. אך מיהנו של ישקא אפשר לראות אוך שלבו שתה בם
על כל אבנה הבנה ועל כל נצר בבנינים כאילו היתה כאות שקוד ושנה-
הלוה מאמצים המפעל חיו. אבל כמה עצר הוא להתקבר ולהסרה את כל
הבעיות והבאה. ולפי חוק הוא מאוד אופטימי ונותן את כולנו. ובל שמה על הנקנים
והנכנים הוא מסיים בפסוק בשמו אך משמע: "אין בבר, הם לא יכלו לנו, הדרך
שאנחנו ושאלי מכל כך ומקובה, ואת הבנינים נקים כלם מחבש ויותר טוב ויותר יפה
מישראלי כאות בהתלה ולהבא עם נמנע מלהצבר על אמת הנעיות שלנו
עד כאן".

Scanned with CamScanner

לתרבות לעתיד... בוודאי, שקר הוא איננו אצלך
—ובוקר עשיר ונאור, בשעה כל כך צרכך בו. ויש כל כך בבבה לעשות
למענו עתיד.
ומי יעלא את מקומו בהקשרים כל ההרבנות שלך?... והתשובה
היא לא תשתבש - והבאה עצב ושאר בחוץ שלינו לבכות ולהשלים
שמקומו של יעקא ושאר כך... לעד....
ולובל הבאבה הכבד אצל מרב כאב הבו שרר בחלון ומקומה בהכנסה
- ומסומן שבמות ואישותו הולכת והבונה של יעקא לא וכלה למוג
מלבו ובכבו של כל מי שהכיר אותו, ולו כך כאן קבר. והמסורת
והבקבבה הישראלית שלו ללא גבול, הוא ישמש סלל ובוקבה לכל אלה
שבאו באחרבה.
ובוה בבכו משלם לעד בכבוד הבמות ובמקומה של הרבנות -
מולבתן הבקטנה - תלום תמו.

"יהי זכרו ברוך"

יעקב צוקרמן ז"ל

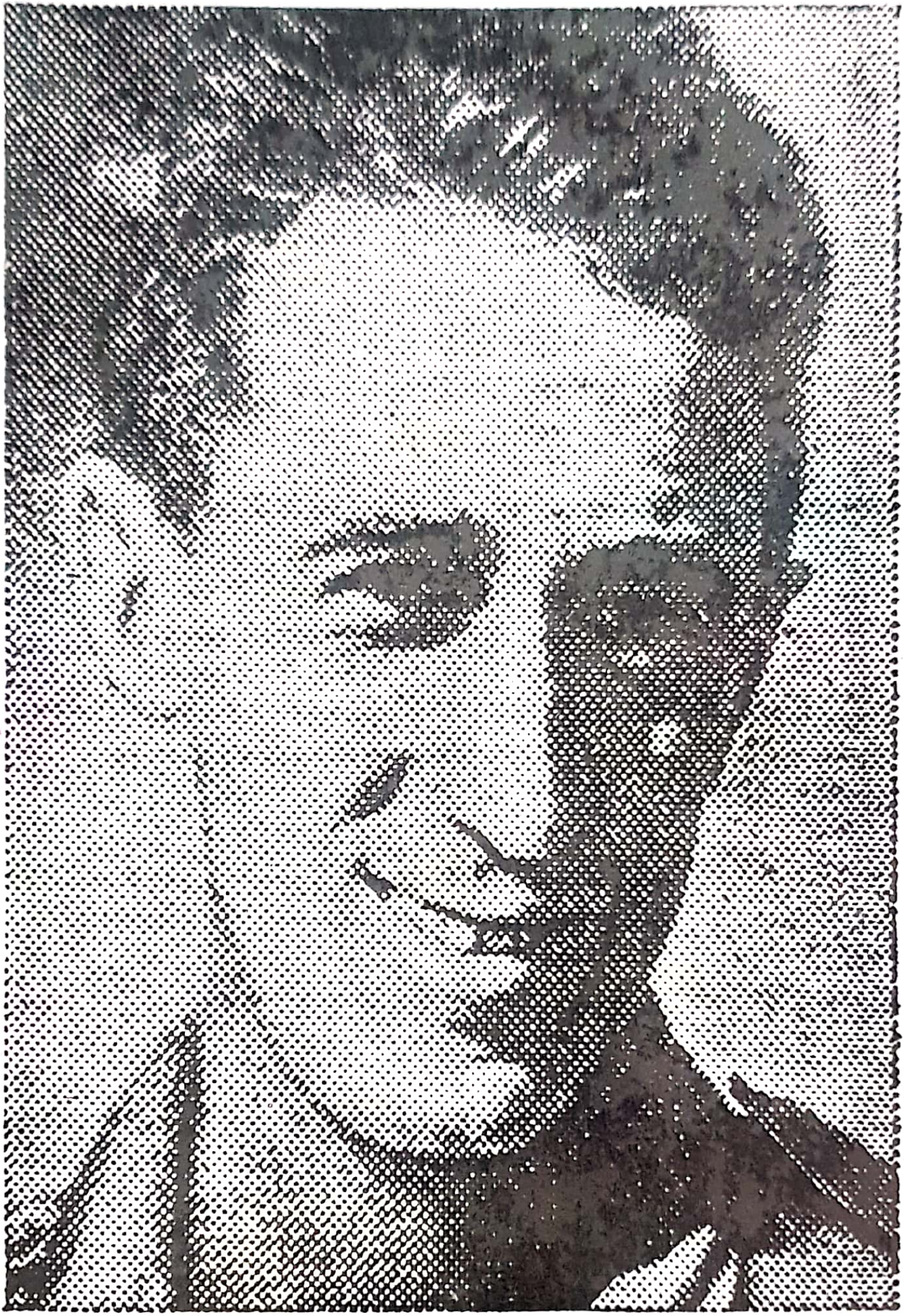

Scanned with CamScanner